

A close-up photograph of a person's hands writing on a document. The left hand is resting on the paper, and the right hand is holding a silver pen, writing on the document. The document has some text on it, but it is mostly out of focus. The background is a plain, light-colored surface.

Tips og tricks til individuelle lønforhandlinger og tillæg

Muligheder for lokale lønforhandlinger

Overlæger i staten har mulighed for at forhandle og aftale løntillæg med deres nærmeste overordnede. Det sker i princippet uden begrænsninger, da overlæger, stabslæger, sessionslæger og sektionschefer, som tidligere hovedsageligt var tjenestemænd, ikke længere er omfattet af cheflønspuljen for tjenestemænd. Heller ikke hvis man fortsat er tjenestemand.

Der kan indgås aftaler om funktionstillæg, kvalifikationstillæg og engangsvederlag. Engangsvederlag kan udformes som resultatkontrakter.

Du har måske hidtil haft løndrøftelser med din nærmeste leder i forbindelse med de årlige lønforhandlinger, der har været varetaget af tillidsrepræsentanten. Men hvis det er nyt for dig at tale om løn med din leder, og du ikke ønsker dette, så kan du som hidtil lade dig bistå af tillidsrepræsentanten eller for chefers vedkommende af FAS-sekretariatet. Du har således ret til at lade dig repræsentere af en TR eller af FAS, ligesom du også selv har forhandlingsret

Forud for de lokale forhandlinger kan der være en årlig lønpolitisk drøftelse med tillidsrepræsentanten på den enkelte institution. Det vil ofte foregå i regi af SU/MED-udvalg, hvor andre medarbejdergrupper ligeledes er repræsenteret. I den forbindelse vil der ofte blive indgået procedureaftale for, hvordan og hvornår de individuelle forhandlinger foregår. En sådan aftale vil udgøre rammen for den individuelle forhandling. Kontakt evt. tillidsrepræsentanten eller FAS herom.

Hvad skal du gøre?

Du kan som udgangspunkt bede om en årlig lønforhandling, medmindre andet aftales lokalt. Da mange institutioner er underlagt stramme økonomiske rammer eller endog besparelser, så er det ikke sikkert, at ledelsen har disponeret med lønforbedringer. Derfor er det vigtigt, at du ikke sætter forventningerne for højt. Men uanset må der formodes at være midler til lokal løn, bl.a. som følge af vakante stillinger, som i givet fald kan bringes i spil.

Der er i øvrigt ikke afsat midler til lokal løndannelse, som det har været tilfældet i forbindelse med tidligere overenskomstrunder, hvilket ledelsen formentlig vil henvise til. Det skal du ikke lade dig gå på af.

Du kan selv tage initiativ til en lønforhandling, hvis der ikke lokalt er aftalt nogle rammer for individuelle lønforhandlinger i form af en proce-

dureaftale (tidspunkt på året og andre rammer for forhandling).

Det er vigtigt, at du forbereder dig til lønforhandlingen og har tænkt på, hvordan du vil håndtere selve forhandlingen.

Her er nogle ideer til din forberedelse af lønforhandlingen og selve forhandlingssituationen:

Forberedelse af lønforhandling

Til en start er det en god idé at overveje følgende spørgsmål:

- Har jeg fået nye opgaver eller nye specifikke funktioner siden sidst?
- Har jeg gennemgået uddannelsesforløb, som har forbedret mine kvalifikationer og kompetencer?
- Hvordan har jeg gjort en forskel siden sidste lønforhandling, f.eks. for afdelingens resultater og samarbejdet internt og eksternt?
- Hvordan ligger min løn i forhold til andre overlæger – har min løn udviklet sig som forventet? Studér evt. lønstatistik bl.a. på FAS hjemmeside, under Overlægers gennemsnitslønninger : www.laeger.dk/overlaegers-gennemsnitsloenninger.
- Skal jeg spille en central rolle i nye projekter, der udgør en udfordring for institutionen, hvor mine nøglekompetencer kommer i spil, som bør medføre nye tillæg?
- Hvad er mine forventninger til lønforhandlingen?
- Hvilke tillæg er relevante – funktionstillæg eller kvalifikationstillæg?

Funktionstillæg er et tillæg knyttet til et arbejds- og ansvarsområde, som ligger ud over det, grundlønningen må forudsættes at dække. Funktionstillæg kan være aftalt i en forhåndsftale, f.eks. tillæg for at have uddannelsesansvar for yngre læger eller andre grupper.

Bemærk: Funktioner og funktionstillæg kan være tidsbegrænset.

Kvalifikationstillæg er et tillæg knyttet til personlige kvalifikationer eller særlige erfaringer (f.eks. forskningskvalifikationer, ledelsesmæssige kvalifikationer, højtspecialiserede kompetencer, særlige kommunikative eller pædagogiske evner), eller bare "Faglige kvalifikationer". Kvalifikationstillæg er typisk varige og pensionsgivende.

Se vejledende kriterier for funktionsløn og kvalifikationsløn fra den regionale overenskomst for overlæger på de sidste sider.

Herefter skal du forberede argumenterne for, hvorfor du skal have mere i løn. Du kan eventuelt tale med tillidsrepræsentanten og koordinere din forberedelse med kolleger. Din tillidsrepræsentant har adgang til lønstatistik på din arbejdsplads.

Endelig skal du overveje et konkret udspil – et ambitiøst, men realistisk udspil (f.eks. 50.000 kr/år?). Du skal være forberedt på, at ledelsen ikke uden videre siger ja til dit udspil. Dit udspil skal være så tilpas højt, at der er plads til, at du kan give dig i lønforhandlingen, men ikke urealistisk højt, da det vil virke utroværdigt.

Lønforhandlingen

Til selve lønforhandlingen, som kan være mere eller mindre formaliseret, skal du fortælle din leder om dine forventninger til lønforbedring og spørge til ledelsens forventninger hertil:

- Præsenter dit udspil, og vær konkret ved at bruge eksempler i din argumentation.
- Lyt aktivt til din leders argumenter og indvendinger – lyt og spørg. Find ud af, hvad der er af begrænsninger for ledelsen, og hvor mange penge I taler om?
Husk at slutningen på en forhandling er starten på den næste.
- Bevar roen, hvis lederen ikke imødekommer dit lønudspil, eller hvis lederen kommer med et udspil, der er mindre end forventet. Et nej i en forhandling kan opleves frustrerende. Bliv ikke vred eller ked af det, men vær professionel og spørg ind til muligheder og kom med alternativer.
Hvis din leder kommer med et konkret (og endeligt) udspil – evt. som modsvar på dit udspil – så bed om tid til at overveje dette, hvis du ikke på forhånd har overvejet alternativer.

Aftale

Når I bliver enige om et tillæg, så bør aftalen være skriftlig. Tal med din tillidsrepræsentant, når der foreligger noget på skrift, inden du skriver under.

VEJLEDENDE KRITERIER FOR FUNKTIONSLØN OG KVALIFIKATIONSLØN

Det bemærkes, at listen over vejledende kriterier ikke er udtømmende.

A. FUNKTIONSLØN

Som eksempler på funktioner og arbejdsområder, der decentralt kan anvendes som eventuelle kriterier for aftaler om funktionsløn/tillæg kan nedenstående nævnes.

Tillæggene kan ydes til overlæger, der enten selv varetager opgaverne eller er ansvarlige for opgavernes varetagelse:

- Omfattende eller særligt administrativt og/eller fagligt ansvar eller opgaver
- Specialefunktioner, specialist- eller ekspertfunktioner
- Uddannelses-, undervisnings- eller forskningsopgaver. *Eksempler: uddannelsesansvarlig, uddannelseskoordinator, klinisk vejleder, forskningsvejleder, evalueringsopgaver, undervisning og vejledning af andre faggrupper*
- Formidlings- og informationsaktiviteter
- Internationale opgaver
- Særligt belastet arbejde eller arbejdsvilkår. *Eksempelvis belastede arbejdsforhold, særligt belastende eller hyppige vagter, bagvagtfunktion for lægestuderende eller læger tidligt i uddannelsesforløbet*
- Særlige instruktions- eller supervisionsopgaver
- Udvikling af samarbejdsformer, eksempelvis projektarbejde, teamarbejde
- Varetagelse af visitationsopgaver
- Arbejde ved geografisk adskilte enheder
- Ekstraordinært meget planlagt merarbejde
- Særlig aftalt assistance på eller for andre afdelinger, afsnit eller for eksterne parter
- Patienttransport
- Deltagelse i udrykningstjeneste med lægeambulance – patient eller donortransport
- Katastrofeberedskab
- Kvalitetssikring

B. KVALIFIKATIONSLØN

Som eksempler på elementer, der kan indgå ved fastsættelse af kvalifikationsløn, kan nedenstående nævnes.

- Relevant efteruddannelse af betydning for arbejdet
- Ledelsesmæssige eller administrative kvalifikationer
- Samarbejds kvalifikationer.
Eksempelvis i forbindelse med tværfagligt samarbejde
- Forskningsmæssige kvalifikationer
- Særlig faglig ekspertise eller interesse
- Høj faglig standard såvel diagnostisk som behandlingsmæssigt
- Kvalitet, etik og effektivitet i opgaveløsningen
- Høje operative færdigheder
- Kommunikative kvalifikationer
- Pædagogiske kvalifikationer.
Eksempelvis undervisningserfaring, pædagogisk uddannelse
- Særlige kvalifikationer til brug for instruktions- eller supervisionsopgaver
- Udviklingsorienteret, idérig
- Lokalkendskab
- Rekruttering og fastholdelse
- Øvrige personlige egenskaber

Om Overlæger i Staten (OS)

Overlæger i Staten (OS) er en selvstændig forhandlingsberettiget forening i Foreningen af Speciallæger.

Medlemmer af Overlæger i Staten er overlæger og andre ligestillede medlemmer af FAS med hovedansættelse inden for statens område, fx ansatte på Statens Serum Institut, i Sundhedsstyrelsen og i militæret, hvor ordinært medlemskab ikke naturligt er hjemmehørende i anden forhandlingsberettiget forening.

Foreningen ledes af en bestyrelse, der vedvarende arbejder for at skabe bedre vilkår for statsansatte overlæger m.fl.

Som medlem af Overlæger i Staten (OS) og FAS får du bl.a.

- Rådgivning om dit ansættelsesforhold og din løn
- Bistand ved varsling om uansøgt afsked
- Samtaler med socialrådgiver
- Stress-samtaler
- Adgang til kollegialt netværk for læger

Du kan med fordel orientere dig nærmere om løn, ansættelsesvilkår og aftaler på FAS hjemmeside under menupunkterne:

- [Løn/staten](#), hvor du finder gældende løntabeller
- [Arbejdsliv/staten](#), hvor du bl.a. kan finde relevant information om ansættelse, ferie, bibeskæftigelse mv.
- [Ok og aftaler/staten](#), hvor du finder den overenskomst/aftaler, du er ansat under

Hvis du får behov for rådgivning, kan du kontakte FAS sekretariat på telefon 35 44 84 08.